

# ANALIZA JURIDICĂ A UNOR ATINGERI ADUSE VIEȚII PRIVATE

## LEGAL ANALYSIS OF SOME ACTS CONSIDERED AS INVASIONS OF THE PRIVACY OF A PERSON

Tatiana TABUNCIC, dr., conf. univ.,  
Universitatea de Stat din Moldova

**Abstract:** In this article I will analyze some acts considered as invasion of the privacy of a person like entering or taking anything in his dwelling, intentionally intercepting or using his private communications, appropriating or using his image or voice while he is in private premises. The analysis is made according to the Civil Code of the Republic of Moldova and the legislation and case law of other states such as Romania, Italy.

**Cuvinte-cheie:** *drepturi ale personalității, domiciliu, reședință, locuință, atingeri aduse vieții private.*

Prin *Legea nr.133 din 15.11.2018 privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative în Codul civil al Republicii Moldova nr.1107 din 06.06.2002* (în continuare - Cc)[3] a fost introdus art. 43 care consfințește noțiunea de „drepturi ale personalității”, reglementarea detaliată a căreia se conține la Secțiunea a II-a „Respectul datorat ființei umane și drepturilor ei inerente”, din Titlul II al Cărții I.

În literatura de specialitate drepturile personalității sunt definite ca fiind „[...]acele drepturi inerente calității de persoană umană, care aparțin oricărui individ prin însuși faptul că este om. Aceste drepturi fundamentale ale omului (primordiale) sunt prerogative care pot fi calificate ca drepturi subiective și sunt înzestrate cu o acțiune în justiție. Aceste prerogative aparțin oricărei persoane ca drepturi câștigate chiar de la naștere”[12, p. 39].

Reglementarea drepturilor personalității își are fundamentul în *Convenția europeană a drepturilor omului* [1] care la art.8 prevede că „[o]rice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale”. Această normă a fost inserată în *Constituția Republicii Moldova* [2], care la art. 28 prevede că „[s]tatul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată”.

Reglementările sus-menționate își găsesc continuitatea la art. 43 Cc conform căruia „[î]n condițiile legii, orice persoană fizică are dreptul la viață, la sănătate, la integritate fizică și psihică, la libera exprimare, la nume, la onoare, demnitate și reputație profesională, la propria imagine, la respectarea vieții intime, familiale și private, la protecția datelor cu caracter personal, la respectarea memoriei și corpului său după deces, precum și la alte asemenea drepturi recunoscute de lege”.

În literatura de specialitate drepturile personalității sunt clasificate în:

- drepturi ale personalității care privesc ființa umană ca entitate bio-psihică (dreptul la viață, dreptul la integritate fizică și psihică, iar mai recent dreptul la propria voce),
- drepturi ale personalității care definesc omul ca subiect al stărilor și relațiilor emoționale sau afective (dreptul la onoare, dreptul la reputație, demnitate, dreptul la respectarea sentimentelor de afecțiune în cazul morții unei ființe apropiate),
- drepturi care protejează omul ca ființă socială (dreptul la nume, dreptul la domiciliu, dreptul la respectarea vieții private, dreptul la imagine, drepturile de creație intelectuală – latura nepatrimonială și drepturi care definesc persoana juridică: dreptul la denumire, dreptul la sediu, dreptul la propria firmă, emblemă) [15].

În timp ce art. 43 Cc enumeră drepturile personalității, art. 46 Cc reglementează atingerile aduse vieții private care sunt:

- a) intrarea sau rămânerea fără drept în locuință ori luarea din aceasta a ori-cărui obiect fără consimțământul celui care o ocupă în mod legal;
- b) interceptarea fără drept a unei convorbiri private, săvârșită prin orice mijloace tehnice, sau utilizarea, în cunoștință de cauză, a unei asemenea interceptări;
- c) captarea ori utilizarea imaginii sau a vocii unei persoane aflate într-un spațiu privat, fără consimțământul acesteia;
- d) difuzarea de imagini care prezintă interioare ale unui spațiu privat, fără consimțământul celui care îl ocupă în mod legal;
- e) ținerea vieții private sub observație, prin orice mijloace, în afară de cazurile prevăzute expres de lege;
- f) difuzarea de știri, debateri, anchete sau de reportaje scrise ori audiovizuale privind viața intimă, personală sau de familie, fără consimțământul persoanei în cauză;
- g) difuzarea de materiale conținând imagini privind o persoană aflată la tratament în unitățile de asistență medicală, precum și a datelor cu caracter personal privind starea de sănătate, problemele de diagnostic, prognostic, tratament, circumstanțe în legătură cu boala și cu alte diverse fapte, inclusiv rezultatul autopsiei, fără consimțământul persoanei în cauză, iar în cazul în care aceasta este decedată, fără consimțământul familiei sau al persoanelor îndreptățite;
- h) utilizarea, cu rea-credință, a numelui, imaginii, vocii sau asemănării cu o altă persoană;
- i) difuzarea sau utilizarea corespondenței, manuscriselor ori a altor documente personale, inclusiv a datelor privind domiciliul, reședința tempo-

rară, precum și numerele de telefon ale unei persoane sau ale membrilor familiei sale, fără consimțământul persoanei căreia acestea îi aparțin sau care, după caz, are dreptul de a dispune de ele.

Legiuitorul nu definește noțiunile de „viață privată”, „spațiu privat”, cunoscute în dreptul anglo-saxon ca „privacy”.

În opinia unui autor, „viața privată ar putea fi definită cu maximum de acuratețe în materie ca fiind tot ceea ce publicul nu are interesul legitim de a cunoaște și cu privire la care, în consecință, nu trebuie să aibă acces”[14]. Curtea europeană nu definește conceptul de „viața privată”, dar atunci când soluționează cazuri pe marginea ingerinței în viața privată, se axează pe o serie de criterii, precum: sfera în care operează individual, notorietatea persoanei vizate și obiectul reportajului; contribuția la o dezbatere de interes general, comportamentul anterior al persoanei în cauză, conținutul, forma și repercusiunile publicării, circumstanțele în care au fost realizate imaginile.

CEDO a interpretat prevederile art. 8 alin.1 din Convenție. Astfel, în opinia unui autor, „noțiunea de ”viață privată” cuprinde dreptul persoanei la viața intimă, personală, dreptul acesteia la viața privată socială și dreptul persoanei la un mediu înconjurător sănătos”[9, p.604].

Noțiunea de ”viață privată se determină prin opoziție cu viața publică și cu latura publică a vieții profesionale. Ea înglobează viața familială și conjugală, viața cotidiană dusă în domiciliu, domiciliul însuși, starea sănătății, viața intimă sau amoroasă ori sentimentală, relațiile de prietenie, petrecerea timpului liber, aspectul privat al muncii profesionale, modul și locul înmormântării”[10, p.77].

Este de menționat că legiuitorul a reunit la art. 46 Cc faptele, care aparent, aduc atingere unor drepturi diferite, ceea ce relevă strânsa legătură existentă între drepturile care fac parte din conținutul dreptului la viață privată, privit în sens larg.

În continuare urmează analiza atingerilor aduse vieții private enumerate la art. 46 lit.a), b) și c). Astfel, potrivit art. 46 lit. a) fapta prin care se aduce atingere vieții private constă în *intrarea sau rămânerea fără drept în locuință ori luarea din aceasta a oricărui obiect fără consimțământul celui care o ocupă în mod legal*. Norma dată protejează nu numai domiciliul și reședința, dar orice locuință unde un subiect rămâne să îndeplinească acte din viața privată. În opinia Curții europene „[p]rotecția intimității spațiilor în care se desfășoară viața privată este absolut indispensabilă, motiv pentru care noțiunea de „domiciliu” nu poate face obiectul unei interpretări prea restrictive. În accepțiunea sa clasică, „domiciliul” vizează locul unde o persoană trăiește în mod permanent, respectiv locul unde persoana obișnuiește să locuiască în mod exclusiv”[13]. În scopul acordării unei protecții maxime beneficiarilor acestui drept, Curtea atribuie noțiunii de „domiciliu” o semnificație autonomă în sensul Convenției, ce nu se suprapune cu accepțiunile pe care ea le are în sistemele de drept intern ale statelor semnatare.

În opinia Curții, „domiciliul” vizează nu doar spațiul legal ocupat sau dobândit, dar și orice alt spațiu de locuit, dacă există legături suficiente și continue<sup>1</sup>.

Noțiunea de „domiciliu”, cuprinde, de asemenea, și o rulotă pe care o persoană nomadă o folosește ca locuință<sup>2</sup>. Dacă din circumstanțe particulare o caravana a putut fi asimilată domiciliului, nu la fel au stat lucrurile în cazul unui autoturism staționat pe un drum public. În acest caz, Curtea releva că ar însemna forțarea acestei noțiuni prin extinderea ei până la a include un teren pe care se intenționează construirea unei case pentru a fi locuință sau, cu atât mai mult acest termen nu poate fi interpretat ca acoperind o regiune natală și unde există rădăcini familiale, dar unde nu se mai locuiește”[13]. Și jurisprudența italiană a statuat cu ocazia examinării unor cauze că automobilul nu constituie locuință, deoarece nu conferă „confortul minim necesar pentru a putea sta acolo permanent pentru o perioadă apreciabilă de timp” [21]. Cu alte cuvinte, imposibilitatea de a duce un trai într-un autovehicul împiedică ca acesta să fie considerat locuință. Automobilul este conceput structural și definitiv doar pentru transferul dintr-un loc în altul al lucrurilor sau al persoanelor, nu are, tocmai ținând cont de funcția diferită căreia i se atribuie, caracteristicile tipice locuinței. Automobilul poate fi considerat locuință numai atunci când este structurat și utilizat efectiv ca atare sau este destinat, spre deosebire de funcția sa naturală, de utilizare ca locuință [17].

Interpretarea extensivă a noțiunii de „domiciliu”, a determinat judecătorii europeni să lărgescă protecția prevăzută de art.8 din Convenție la sediile profesionale ale unei persoane juridice. Beneficiară a drepturilor consacrate de art.8 este, în principiu, doar o persoană fizică, iar extinderea dreptului la respectarea inviolabilității domiciliului și în ceea ce privește persoana juridică constituie o situație de excepție. Așadar, deși e titulară a acestui drept, persoana juridică nu beneficiază de protecție decât în considerarea faptului că în localurile sale, persoane fizice își desfășoară o mare parte a vieții lor private [13].

În legislația civilă italiană se utilizează noțiunea de *dimora privata* care este un concept mai larg decât domiciliul. Aceasta constituie locul unde se desfășoară o activitate privată, deși legal, nu se limitează la propria casă. Locuința include toate acele locuri în care privatul poate desfășura o activitate privată, cum ar fi un studiou, o activitate culturală sau de agrement, o activitate profesională, artizanală sau comercială sau chiar o activitate politică. Alegerea locației poate fi deter-

---

<sup>1</sup> A se vedea în acest sens cauza *Demades contra Turcia*, în care reclamantul invoca încălcarea inviolabilității unei case de vacanți pe care nu o mai utilizase de mulți ani. În motivarea soluției, Curtea a considerat că noțiunea de „domiciliu” trebuie să primească o interpretare extensivă și poate să includă și reședința secundară sau casa de vacanță a unei persoane, întrucât persoana în cauză dezvoltă legături emoționale puternice cu acea casă [18].

<sup>2</sup> A se vedea în acest sens soluția pronunțată de Curtea europeană în cauza *Connors contra Marea Britanie*, unde a decis aplicabilitatea art. 8, deși reclamantul nu și-a pierdut dreptul de a folosi rulota, ci doar dreptul de a o parca pe o parcelă de teren[19].

minată și de factori contingenți sau temporar. Prin această definiție, se încadrează în conceptul de locuință privată: a) casa, inclusiv curtea, garajul, pivnița, grădina de legume, terasa; b) rulota sau cortul; c) un studiu profesional; d) o cameră de hotel; e) atelierul artizanal; f) un club privat; g) societăți comerciale și industriale; h) locurile partidelor politice sau asociațiilor culturale[16].

Curtea de Casație a Italiei a exclus automobilul din categoria locuinței, însă prin sentința n. 33499/19 din 24 iulie 2019 a statuat că automobilul este un spațiu privat. Instanța a ajuns la această concluzie cu ocazia examinării unei cauze în care soția a angajat detectivi privați pentru a-l spiona pe soț și care au plasat în mașina soțului un registrator pentru a obține dovada trădării. Curtea de Casație a calificat acțiunile drept atingeri aduse vieții private [22].

Astfel, automobilul, chiar dacă este parcat pe drumul public, devine un loc protejat în care străinii - inclusiv detectivii privați - nu pot intra pentru a surprinde și asculta ce se întâmplă, indiferent de conținutul conversațiilor sau acte pe care oamenii le fac în habitaclul lui.

Potrivit art. 179 din *Codul Penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18.04.2002* (în continuare - CP) [4] sunt protejate drepturile personalității prin sancționarea violării de domiciliu care se realizează prin pătrunderea sau rămânerea ilegală în domiciliul sau în reședința unei persoane fără consimțământul acesteia ori refuzul de a le părăsi la cererea ei, precum și perchezițiile și cercetările ilegale.

Este evident că faptele enumerate la lit. a) al art.46 Cc de atingerea vieții private prin *intrarea sau rămânerea fără drept în locuință ori luarea din aceasta a oricărui obiect fără consimțământul celui care o ocupă în mod legal*, nu cad sub incidența CP care sancționează doar pentru *intrarea sau rămânerea fără drept în domiciliul sau în reședința*, iar art. 46 Cc califică drept atingere a vieții private dacă aceste acțiuni au loc în *locuința* persoanei, termen care, după cum am văzut, este mult mai larg decât domiciliu sau reședința persoanei.

Altă atingere adusă vieții private este cea prevăzută la lit. b) al art. 46 din Cc, care definește ca atingere adusă vieții private *interceptarea fără drept a unei convorbiri private, săvârșită prin orice mijloace tehnice, sau utilizarea, în cunoștință de cauză, a unei asemenea interceptări*. Aceste acțiuni constituie elementul material al infracțiunii de violare a secretului corespondenței incriminat de art. 178 CP.

Sanctiunile penale pentru violarea vieții private în CP RM se reduc doar la aceste două componente. Spre deosebire de legiuitorul român care la art. 226 din Codul Penal al României (în continuare - CPR)[8] prevede sancțiuni pentru atingerile aduse vieții private prin fotografierea, captarea sau înregistrarea de imagini, ascultarea cu mijloace tehnice sau înregistrarea audio a unei persoane aflate într-o locuință sau încăpere ori dependență ținând de aceasta sau a unei convorbiri private. Pedepsa este închisoare de la o lună la 6 luni sau amendă. Ar fi bineve-

nit dacă și legiuitorul nostru ar prevedea sancțiuni pentru atingerile aduse vieții private stabilite la art. 46 Cc.

Un moment foarte important este că la alin. 4 al art. 226 din CPR sunt stabilite acțiunile care nu constituie infracțiune dacă sunt comise:

- a) de către cel care a participat la întâlnirea cu persoana vătămată în cadrul căreia au fost surprinse sunetele, convorbirile sau imaginile, dacă justifică un interes legitim;
- b) dacă persoana vătămată a acționat explicit cu intenția de a fi văzută ori auzită de făptuitor;
- c) dacă făptuitorul surprinde săvârșirea unei infracțiuni sau contribuie la dovedirea săvârșirii unei infracțiuni;
- d) dacă surprinde fapte de interes public, care au semnificație pentru viața comunității și a căror divulgare prezintă avantaje publice mai mari decât prejudiciul produs persoanei vătămate.

De asemenea, legiuitorul român pedepsește penal și pentru plasarea, fără drept, de mijloace tehnice de înregistrare audio sau video, în scopul săvârșirii faptelor care aduc atingere vieții private. Ar fi binevenite și la noi asemenea reglementări.

O altă atingere adusă vieții private potrivit lit. c) ar. 46 Cc este *captarea ori utilizarea imaginii sau a vocii unei persoane aflate într-un spațiu privat, fără consimțământul acesteia*. O formă a atingerii aduse vieții private se realizează și prin înregistrarea convorbirilor. Atunci când avem nevoie de a acumula probele unei conversații, lucrul cel mai eficient este înregistrarea acesteia. Pentru a demonstra un fapt într-un proces sunt diverse instrumente. Astfel, potrivit art. 117 din *Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225 din 30.05.2003* (în continuare - CPC)[5], în calitate de probe în cauze civile se admit elementele de fapt constatate din explicațiile părților și ale altor persoane interesate în soluționarea cauzei, din depozițiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, *înregistrări audio-video*, din concluziile experților. Probele urmează să fie dobândite în modul prevăzut de lege și să servească la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei. Dacă acestea sunt obținute cu încălcarea legii, ele nu au putere de probațiune și nu pot fi puse de instanță în temeiul hotărârii.

Atunci când nu este cu puțință obținerea unui document scris, lipsesc martorii, unica soluție care rămâne este deschiderea l'app-ului smartphonului pentru înregistrarea audio și în secret apăsarea tastului "recording...". Dar trebuie de făcut atenție, deoarece, dacă se greșește momentul și locul, se riscă incriminarea faptei. Urmează să stabilim când este licită înregistrarea unei conversații, când se poate fără știrea altora de înregistrat ceea ce ei vorbesc în "*camera caritatis*" sau în public. Transcrierea înregistrărilor, dacă sunt efectuate fără atingeri aduse



vieții private, devin probe cu toate efectele împotriva adversarului. Încercăm să descoperim când înregistrarea unei convorbiri private este licită.

Prima întrebare care apare este dacă pentru interceptarea unei convorbiri private este necesară autorizarea judecătorească. Dacă sunt respectate anumite reguli despre care vom vorbi mai jos, este posibilă înregistrarea unei convorbiri fără știrea interlocutorului și tuturor celorlalți prezenți, fără a fi necesară autorizația judecătorului. Ceea ce se face este de fapt o simplă culegere de probe care poate fi efectuată de oricare cetățean chiar cu un simplu registrator.

Diversă însă este activitatea specială de investigație când interceptarea și înregistrarea comunicărilor sau a imaginilor sunt efectuate de către ofițerii de investigații în cadrul urmăririi penale. Astfel, potrivit art. 132<sup>2</sup> din *Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122 din 14.03.2003* (în continuare - CPP) [6], în vederea descoperirii și cercetării infracțiunilor se efectuează o serie de măsuri speciale de investigații printre care și interceptarea și înregistrarea comunicări.

Deci, atunci când este vorba despre înregistrarea unei convorbiri între prezenți nu se are în vedere interceptarea operativă care este o activitatea specială de investigație.

Înregistrarea unei convorbiri private poate avea loc dor cu consimțământul persoanei înregistrare. Potrivit art. 48 alin. 4 Cc consimțământul nu este necesar în cazul în care imaginea, documentul personal, înregistrarea audio sau video privitoare la o persoană este făcută sau folosită pentru a exercita sau a proteja alte drepturi sau alte interese protejate de lege.

Altă precizare este că legea nu face distincție între înregistrarea video și audio. Regulile analizate mai jos se aplică în ambele cazuri.

Prima chestiune care trebuie înțeleasă este momentul când trebuie să fie pornit registratorul. Pentru a nu aduce atingere vieții private, este necesar ca cel care înregistrează să fie prezent în momentul conversației. Nu are importanță dacă acesta vorbește sau nu. Important este că cine este înregistrat percepe prezența fizică a celui care înregistrează și știe că conversația este ascultată. Anume datorită prezenței celui care înregistrează cel înregistrat va ști din start ceea ce vrea sau nu vrea să-i spună. Nu poate fi înregistrată o conversație care este ținută între alte persoane în timp ce cel care înregistrează este în altă parte.

Exemplu: Ion vrea să știe ce cred colegii săi de muncă despre el. Așa că, în timp ce toată lumea este prezentă la birou (oficiu), se prefacă că merge la baie, lăsând un aparat de înregistrare pornit pe scaun. Datorită înregistrării, Ion descoperă că unul dintre colegii săi îl acoperă cu insulte. Ion îl atacă în instanță pentru defăimare, dar în realitate nu face decât să-și facă rău. Procedura împotriva colegului său nu poate continua, deoarece probele au fost colectate ilegal. Ion nu era prezent în timp ce ceilalți vorbeau. Pe de altă parte, colegul reclamat depune

o acțiune pentru încălcarea vieții private. Astfel, Ion va fi sancționat, deoarece a înregistrat fără drept o convorbire privată.

Într-o altă ipoteză, un soț bănuiește că soția lui îl înșeală. Așa că pleacă de acasă lăsând o cameră de luat vederi pornită pe pat. Când se întoarce găsește filmul cu dovezi de infidelitate. Soțul cere divorțul cu obligarea soției la plata despăgubirilor, însă soția îl atacă, invocând că proba nu poate fi folosită, deoarece a fost obținută atunci când soțul nu a fost prezent.

Altă limită care trebuie respectată este locul unde poate fi înregistrată o conversație. Nu se poate înregistra o conversație în spațiile private al subiectului interceptat: în casa, garajul, oficiul, automobilul persoanei, care nu este deschis publicului.

Exemplu: în timpul unei discuții la bar dintre doi prieteni, Vasile îi mărturisește lui Ion că a auzit cum angajatorul comun a declarat că intenționează să-l concedieze pe acesta din urmă și că, neputând face acest lucru legal, intenționează să obțină o scuză banală. Ion înțelege că este momentul potrivit pentru a înregistra discuția și îi cere lui Vasile mai multe informații, dar între timp, deschide smartphone-ul în opțiunea de înregistrare vocală. Astfel, Ion poate utiliza această înregistrare împotriva angajatorului.

În alt caz, Mihai merge la cabinetul avocatului său și îl înregistrează în timp ce ultimul recunoaște că a greșit în strategia cazului. După care, la rândul său, el întreprinde o acțiune prin care cere despăgubiri. Înregistrarea audio în acest caz nu poate fi utilizată, deoarece oficiul profesionistului este un spațiu privat.

Emil se află la o petrecere la casa lui Ion când îl vede pe unul dintre invitați care îi datorează o mie de euro în baza unui contract de împrumut făcut verbal fără documente scrise. El înregistrează cu telefonul discuția prin care debitorul recunoaște datoria. Dovada este valabilă, deoarece locuința este cea a lui Ion și nu a prietenului său.

Eleonora se află în acasă prietenei ei Maria care a invitat-o la un prânz. În timpul prânzului, Maria mărturisește că concursul pentru angajarea la serviciu a fost aranjat pentru că știa deja cine este câștigătorul. Eventuala înregistrare a declarației Mariei constituie o atingere adusă vieții private, deoarece a avut loc la domiciliul acesteia din urmă.

Dacă soțul gelos sau un investigator privat angajat de acesta amplasează o microspie sau un gps în automobilul soției săvârșește un acte de atingerea vieții private, deoarece automobilul este un spațiu privat.

Jurisprudența italiană a statuat că nu are relevanță dacă la conversație participă și alte persoane care nu sunt nici ele la curent despre înregistrarea conversației. Astfel, instanța de casație menționează că cine vorbește cu alte persoane acceptă riscul de a fi înregistrat. În rest, registratorul nu este altceva decât o prelungire a memoriei omului. Prin urmare, cine declară anumite fapte o face fiindcă știe și



vrea ca interlocutorul său să știe, indiferent de faptul că preferă să înregistreze faptul istoric. Dacă nu ar fi vrut să-și lase gândurile cunoscute, ar fi tăcut de la început. De aceea, acesta nu poate fi înregistrat în absența celui care înregistrează, deoarece vorbitorul trebuie să știe că ceea ce spune va fi auzit de o persoană care nu este prezentă la acel moment [22].

Diametral opusă este însă jurisprudența română care pronunțându-se pe marginea admisibilității înregistrării audio realizate fără acordul persoanei înregistrate ca probă în procesul civil. Astfel, s-a statuat că înregistrarea audio obținută cu ajutorul telefonului mobil nu poate fi admisă ca probă în procesul civil în condițiile în care, la momentul înregistrării, persoana cu care se discuta nu a avut cunoștință de faptul că este înregistrată. Potrivit dispozițiilor art. 255 din noul Cod de Procedură Civilă [român], coroborate cu dispozițiile art. 341 noul Cod de Procedură Civilă [român], benzile de înregistrare a sunetului constituie mijloace materiale de probă admisibile, doar dacă nu au fost obținute prin încălcarea legii ori a bunelor moravuri, condiții pe care nu le îndeplinește înregistrarea audio, cât timp a fost realizată fără acordul persoanei înregistrate [20]. Această poziție a jurisprudenței a stârnit discuțiile pe marginea acestui subiect.<sup>3</sup> În opinia noastră, potrivit art. 48 alin. 4 Cc consimțământul nu este necesar în cazul în care imaginea, documentul personal, înregistrarea audio sau video privitoare la o persoană este făcută sau folosită pentru a exercita sau a proteja alte drepturi sau alte interese protejate de lege.

### Referințe bibliografice:

1. Convenția europeană a drepturilor omului, adoptată la Roma la 4 noiembrie 1950, intrată în vigoare la 3 septembrie 1953, în *Tratate Internaționale*, nr. 1 din 30.12.1998, intrată în vigoare la 01.02.1998;

---

<sup>3</sup> Astfel, dacă două persoane se înțeleg verbal asupra unei prestații. Aceasta este o manifestare de voință în scopul producerii unor efecte juridice, cunoscută în drept sub denumirea de contract. Codul civil nu conține obligația ca toate contractele să fie în scris. Contractul menționat este unul consensual pentru a cărui încheiere valabilă este suficient consimțământul părților, fără a fi necesar un înscris. În eventualitatea în care o parte și-a executat prestația (ex. a prestat serviciul la care se angajează), iar cealaltă parte nu-și îndeplinește obligația de a plăti suma convenită, poate fi folosită într-o instanță civilă înregistrarea convorbirii? Astfel precum înregistrarea audio-video a unor fapte invocate într-un proces de divorț. Violențele între soți sau asupra copiilor nu sunt tocmai fapte care să aibă cu ușurință martori sau care să poată fi probate prin vreun înscris. Înregistrarea audio-video a unor asemenea fapte ar putea ajuta instanța la aflarea adevărului [12].

Bunăoară, un întreținător prin contract de vânzare-cumpărare cu condiția întreținerii pe viață și persoana întreținută care nu vrea să mai accepte îngrijirea și aruncă mancarea, refuzand-o din dorința de a înceta contractul pe motivul că nu îi este acordată întreținerea, ceea ce nu este adevărat. Ar putea întreținătorul să înregistreze audio-video cu telefonul așa se vadă clar modul în care beneficiarul întreținerii refuză să fie îngrijit.

2. Constituția Republicii Moldova adoptată la 29 iulie 1994, în Monitorul Oficial Nr. 78 din 29.03.2016, intrată în vigoare la 27.08.1994;
3. Codul civil al Republicii Moldova nr.1107 din 06.06.2002, în Monitorul Oficial nr.82-86 din 22.06.2002, modernizat prin Legea nr.133 din 15.11.2018 privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative, în Monitorul Oficial nr. 467-479 din 14.12.2018, intrat în vigoare la 01.03.2019;
4. Codul penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18.04.2002, în Monitorul Oficial Nr. 72-74 din 14.04.2009;
5. Codul de procedură civilă a Republicii Moldova nr. 225 din 30.05.2003, în Monitorul Oficial nr. 130-134 din 21.06.2013;
6. Codul de procedură penală a Republicii Moldova nr. 122 din 14.03.2003, în Monitorul Oficial nr. 104-110 din 05.11.2013, intrat în vigoare la 12.06.2003;
7. Noul Cod civil al României adoptat prin Legea nr. 287/2009, în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 409 din 10 iunie 2011;
8. Codul Penal al României adoptat prin Legea nr. 286/2009 din 17 iulie 2009, în vigoare de la 1 februarie 2014, publicat în Monitorul Oficial nr. 510 din 24 iulie 2009;
9. Bîrsan C., Convenția europeană a drepturilor omului. Comentarii pe articole, ed. a II-a, București, Editura C. H. BECK, 2010;
10. Chelarul Eugen, în Noul Cod civil. Comentariu pe articole, ed. a II-a, coordonatori Rodica Constantinovici, Ioan Macovei, Flavius-Antoniou Baias , Eugen Chelaru, București, Editura C. H. BECK, 2014;
11. Ungureanu O., Juguștru C., Drept civil. Partea generală. Persoanele, ed a IV-a, București, Hamangiu, 2012;
12. Despre legalitatea înregistrărilor audio-video, ca mijloace de probă <<https://klewos.wordpress.com/2009/11/15/despre-legalitatea-inregistrarilor-audio-video-ca-mijloace-de-proba/>>;
13. Domiciliul persoanei fizice <<https://e-juridic.manager.ro/articole/domiciliul-persoanei-fizice-8971.html>>;
14. Doru Costea, Dreptul la libera exprimare <<https://www.juridice.ro/466080/dreptul-la-libera-exprimare-public-versus-privat-aspecte-teoretice-si-practice-ale-noilor-reglementari-din-codul-civil.html>>;
15. Juguștru Călina, Reflecții asupra noțiunii și evoluției drepturilor personalității <[http://www.historyluj.ro/SU/anuar/2007/Anuar%20Humanistica\\_V\\_2007/art15Juguștru.pdf](http://www.historyluj.ro/SU/anuar/2007/Anuar%20Humanistica_V_2007/art15Juguștru.pdf)>;
16. Privata dimora <[https://it.wikipedia.org/wiki/Privata\\_dimora](https://it.wikipedia.org/wiki/Privata_dimora)>;
17. Spiare in auto e un reato <[https://www.laleggepertutti.it/197417\\_spiare-in-auto-e-reato](https://www.laleggepertutti.it/197417_spiare-in-auto-e-reato)>;

18. Cauza Demades contra Turcia, CEDO, secția III, hotărârea Demades c. Turcia, 31 iulie 2003, 16219/90<<https://jurisprudencedo.com/Demades-c.-Turcia-Domiciliu.-Casa-de-vacanta.-Aplicabilitate.html>>;
19. Cauza Connors contra Marea Britanie, CEDO, secția IV, hotărârea Connors contra Marea Britanie, 27 mai 2004, 66746/01 <<https://jurisprudencedo.com/Connors-contra-Marea-Britanie-Evacuare-Conditiile-legii-interne-Garantii-contra-arbitrariului.html>>;
20. Decizia civilă a Tribunalului Neamț,nr. 232/7 februarie 2017 <<https://www.legal-land.ro/admisibilitatea-inregistrarii-audio-realizate-fara-acordul-persoanei-inregistrate-ca-proba-procesul-civil/>>;
21. Cass. pen. Sez. VI (ud. 17-01-2005) 03-11-2005, n. 3991 <<http://www.studiolegalesiuni.it/index.php?k=cass&art=109>>;
22. Cass. sent. n. 33499/19<[https://www.laleggepertutti.it/293706\\_quando-e-lecito-registrare-una-conversazione](https://www.laleggepertutti.it/293706_quando-e-lecito-registrare-una-conversazione)>.